

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie trzeciej

Liceum Ogólnokształcącego nr XVIII w Krakowie

Poziom podstawowy

I. Zasady oceniania i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.
2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: odpowiedzi ustne (obejmujące zakres trzech ostatnich zagadnień), prace pisemne, prace klasowe/sprawdziany (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą niż trzy zagadnienia partię materiału i trwające ponad pół godziny), testy sprawdzające (wiadomości i umiejętności), kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość trzech ostatnich zagadnień bez obowiązku wcześniejszego zapowiadania), samodzielnie opracowany materiał (np. referat, elementy wykładu, prezentacja multimedialna, projekt, itp.) oraz inne prace zadane przez nauczyciela.
3. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
4. Pozostałe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

Uczeń zobowiązany jest do zaliczenia sprawdzianów podsumowujących daną epokę oraz sprawdzianów lekturowych w terminie wskazanym przez nauczyciela.

II. Wymagania edukacyjne w poszczególnych zakresach są zgodne z PP.

Zakres I – kształcenie literackie i kulturowe

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- zna lektury ujęte w Podstawie Programowej,

- zna teksty omawiane na lekcjach,
- czyta teksty ze zrozumieniem, określa temat przeczytanego tekstu,
- przedstawia bohaterów przeczytanego utworu; podejmuje próbę ich oceny rozpoznaje główne motywy, wątki, określa problematykę,
- wie, jak nazywają się osoby mówiące w różnych tekstach literackich (np. narrator, podmiot liryczny, bohater...),
- wie, co to są motywy literackie, rozpoznaje je, omawia,
- zna genezę wskazanych utworów,
- charakteryzuje kreację osoby mówiącej i adresata oraz relacje między nimi w omawianych tekstach,
- zna podział literatury na rodzaje i gatunki,
- zna ramy czasowe epoki, zna najważniejsze wydarzenia, przedstawicieli epoki, poglądy filozofów,
- zna podstawowe pojęcia opisujące epokę i zjawiska w niej występujące np. dekadentyzm, fin de siècle, modernizm, naturalizm, realizm, witalizm, franciszkanizm, mit narodowy, kultura masowa, mowa nienawiści itp.,
- wie, że jest różnica między tekstem literackim a innymi tekstami,
- przedstawia swoje wrażenia po lekturze tekstu,
- dokonuje prostej analizy i interpretacji omawianych utworów wskazanych w Podstawie Programowej, cytuje stosowne fragmenty tekstu na poparcie wniosków interpretacyjnych,
- dostrzega związki między biografią autora a dziełem,
- zna i rozpoznaje w tekstach podstawowe środki stylistyczne (np. epitet, metafora, anafora, pytanie retoryczne),
- rozróżnia podstawowe konwencje literackie,
- wymienia podstawowe cechy gatunkowe omawianych utworów,
- zna wskazane poglądy filozoficzne charakterystyczne dla omawianych epok ,
- opisuje najważniejsze elementy budowy i języka utworu,
- nazywa i wskazuje podstawowe środki stylistyczne, wskazuje cel ich użycia,
- zna podstawowe cechy gatunkowe omawianych utworów,
- zna różne typy wierszy,
- zna gatunki publicystyczne,
- wie, czym jest reportaż,
- rozpoznaje teksty kultury inspirowane omawianymi utworami np. *Weseła*,

- wie, czym jest aluzja, rozpoznaje ją,
- wie, czym jest konwencja, rozpoznaje ją,
- wie, czym jest groteska, karykatura,
- dostrzega odwołania do historii i kultury,
- analizuje ikoniczne teksty kultury.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- sytuuje omawianą epokę na tle innych, przedstawia poglądy filozoficzne,
- opisuje elementy budowy i język utworu,
- wyodrębnia części kompozycyjne tekstu,
- odtwarza chronologicznie treść czytanego utworu,
- wskazuje zabiegi językowe użyte w tekście ,
- ustala, jakie konteksty są potrzebne do zrozumienia tekstu,
- wymienia cechy utworów zgodnie z wyznacznikami literatury,
- wskazuje cechy gatunkowe omawianych utworów,
- rozpoznaje różne typy liryki np. roli, apelu,
- przedstawia motywy postępowania głównego bohatera,
- porównuje działania bohaterów, dostrzega, z czego one wynikają,
- rozpoznaje toposy kulturowe, dostrzega ich ewolucję,
- nazywa wartości,
- określa problematykę utworu,
- interpretując utwór odnosi się do różnych kontekstów (np. historyczny, biograficzny),
- wskazuje elementy wywołujące grozę, komizm, tragizm,
- wskazuje niedopowiedzenia i niedomówienia w poznanym utworze,
- analizuje i interpretuje ikoniczne teksty kultury

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymogi oceny dostatecznej, a ponadto:

- formułuje wnioski dotyczące przeczytanego tekstu,
- dostrzega podobieństwa / różnice w kreacji bohaterów,
- określa motywacje postaw bohaterów,

- analizuje warstwę językowo-stylistyczną tekstu wyjaśnia związek między światem przedstawionym a językiem utworu,
- określa funkcje świata przedstawionego,
- ocenia postawy bohaterów,
- wyszukuje wartości poznawcze dzieła,
- wyszukuje w tekstach cytaty potwierdzające obiektywizm i/lub subiektywizm osoby mówiącej,
- wskazuje najważniejsze środki stylistyczne zastosowane w utworach; określa ich funkcje,
- szuka inspiracji np. biblijnych w różnych tekstach kultury współczesnej,
- podaje przykłady tekstów, w których występuje stylizacja,
- analizuje styl wypowiedzi,
- określa funkcje zastosowanych zabiegów artystycznych np. środków stylistycznych,
- analizuje i omawia wybrany film dostrzega w nim rolę poszczególnych elementów np. ścieżki dźwiękowej, efektów specjalnych, kostiumów,
- rozpoznaje konwencje zastosowane w tekstach np. naturalistyczną, ekspresjonistyczną,
- omawia konteksty np. obyczajowy, kulturowy, historyczny, biograficzny,
- wskazuje funkcje kontekstów,
- wie, czym jest „literatura zaangażowana”.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymogi oceny dobrej, a ponadto:

- ocenia i komentuje poglądy filozofów, konfrontuje je ze sobą, dostrzega ewolucję poglądów,
- w wypowiedzi stosuje różne typy argumentów,
- dojrzałe interpretuje tekst kultury,
- dostrzega i określa sens nawiązań do wcześniejszych tekstów kultury,
- ocenia postawy bohaterów,
- ocenia zastosowaną poetykę,
- interpretuje warstwę symboliczną utworu,
- interpretuje obrazy poetyckie,
- określa funkcję środków językowych użytych w tekście,

- rozpoznaje wartości etyczne dzieła,
- uzupełnia sensory metaforyczne niedopowiedziane w utworze,
- określa funkcje stosowanych środków językowych,
- wskazuje w tekście środki językowe służące realizacji funkcji poetyckiej,
- w klasowej dyskusji rzeczowo uzasadnia swoje zdanie, stosując zasady etyki wypowiedzi,
- dostrzega nowatorstwo czytanych tekstów,
- omawia nawiązania kulturowe.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- samodzielnie „dojrzałe” interpretuje tekst kultury wykorzystując informacje dotyczące epoki,
- ocenia idee zawarte w tekście, walory estetyczne dzieła,
- poszukuje w utworze sensów nadrzędnych,
- wskazuje i określa pozakomunikacyjne funkcje języka,
- wskazuje sposoby funkcjonowania znanych motywów biblijnych i mitologicznych w literaturze i sztuce współczesnej,
- samodzielnie analizuje i interpretuje film, konfrontuje go z literackim pierwowzorem
- dostrzega zasady pluralizmu kulturowego,
- uzasadnia rolę symboli (np. przedmiotów, roślin, kolorów) w różnych tekstach kultury,
- wnioski z porównania dzieł zapisuje w formie interpretacji porównawczej,
- wyjaśnia, co jest źródłem inspiracji dla różnych tekstów kultury,
- omawia, w jaki sposób sztuka kreuje różne toposy; odwołuje się do wybranych współczesnych dzieł filmowych lub teatralnych.

Zakres II – kształcenie językowe

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- wie, czym są podstawowe funkcje języka, rozpoznaje je w tekście,
- wie, czym jest dialektyzacja, zna przykłady dialektów terytorialnych,
- zna zasady dyskusowania,

- stara się brać udział w dyskusji,
- rozumie rolę języka jako narzędzia komunikacji,
- zna zasadę podziału języka ogólnego na język oficjalny i nieoficjalny,
- wymienia odmiany języka, wie, czym się one charakteryzują,
- dostrzega zalety i zagrożenia wynikające ze zjawiska mody językowej,
- rozumie konieczność przestrzegania zasad etyki wypowiedzi przez uczestników aktu komunikacji,
- wie, czym są styl językowy i stylizacja,
- rozróżnia style: indywidualny, typowy i użytkowy,
- wymienia rodzaje stylizacji,
- wie, co to jest styl potoczny,
- dostrzega różnicę między stylem wysokim a stylem niskim.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- rozróżnia różne rodzaje znaków,
- wyjaśnia znaczenie trzech wybranych ikonek stosowanych przez użytkowników czatów lub komunikatorów internetowych,
- omawia sposoby ujawniania się funkcji poetyckiej w języku,
- objaśnia różnicę między perswazją a manipulacją,
- podaje przykłady funkcji ekspresywnej i impresywnej języka,
- formułuje tezę do dyskusji,
- bierze czynny udział w dyskusji,
- potrafi rozpoznać w tekście odmiany języka oficjalnego i nieoficjalnego,
- wymienia formy tekstów użytkowych,
- tworzy pisma użytkowe,
- stosuje w pismach użytkowych zasady kompozycyjne,
- stara się wyjaśnić związek między stylem kolokwialnym, nieoficjalną odmianą polszczyzny a gwarą młodzieżową, odwołuje się do przykładów,
- wymienia przykłady zachowań typowych dla cyberprzemocy,
- omawia cechy stylów: indywidualnego, typowego i użytkowego,
- wymienia rodzaje stylizacji ze względu na stosunek do naśladowanego wzorca (pastisz, parodia, trawestacja),

- wyjaśnia, na czym polegają stereotypy.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- wyjaśnia istotę „świata intencjonalnego” w tekście poetyckim,
- rozwija umiejętność tworzenia różnych pism użytkowych,
- określa funkcję zróżnicowanych środków retorycznych w wypowiedzi,
- w klasowej dyskusji przestrzega zasad etyki wypowiedzi i etykiety językowej,
- rozpoznaje rodzaj stylizacji zastosowanej w tekście,
- wykazuje elementy podobieństwa między tekstami,
- wskazuje przykłady środków stylistycznych typowych dla stylu wysokiego; omawia ich funkcje.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- wie, w jaki sposób poszczególne funkcje języka ujawniają się w tekście,
- rozwija umiejętność wykorzystywania wiedzy z zakresu gramatyki w interpretacji utworów literackich i tworzeniu własnych tekstów,
- określa i ocenia typ argumentów pojawiających się w wypowiedziach obu mówców.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- omawia rodzaje i sposób wykorzystania środków retorycznych we współczesnym dyskursie politycznym,
- samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem różnych odniesień kulturowych.

Zakres III – tworzenie wypowiedzi

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- pisze prostą wypowiedź argumentacyjną,
- z pomocą nauczyciela pisze konspekt szkicu krytycznego,
- formułuje tezę, hipotezę, argumenty,
- sporządza notatkę syntezującą,
- podejmuje próbę napisania interpretacji porównawczej,

- pisze krótki felieton na wskazany temat.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- pisze wypowiedź argumentacyjną,
- formułuje tezę (hipotezę) interpretacyjną, przytacza argumenty na jej uzasadnienie,
- pisząc, odwołuje się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznoliterackiego, filozoficznego czy kulturowego,
- doskonali umiejętność streszczania,
- pisze szkic krytyczny.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- pisze wypowiedź argumentacyjną świadomie ją komponując,
- opracowuje plan mowy, wciela się we wskazaną rolę (oskarżyciela, obrońcy...),
- pisze rozbudowany szkic interpretacyjny,
- tworzy rozwiniętą pracę pisemną.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej,
- tworzy wyczerpującą wypowiedź argumentacyjną,
- pisze interpretację porównawczą, zachowując wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi,
- podsumowuje rozważania,
- tworzy funkcjonalną notatkę syntezującą,
- tworzy wyczerpujący szkic krytyczny.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- tworzy wyczerpującą wypowiedź argumentacyjną z argumentami i kontrargumentami, odwołuje się do wielu tekstów kultury,
- pisze esej,

- tworzy szkic krytyczny,

Zakres IV – samokształcenie

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- włącza się w prace zespołu projektowego,
- wie, czym charakteryzuje się referat,
- podejmuje próbę napisania hasła encyklopedycznego,
- przygotowuje argumenty do dyskusji,
- podejmuje próbę napisania referatu,
- rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologiami informacyjnymi w celu poszukiwania informacji

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- angażuje się w prace projektowe,
- pisze hasło encyklopedyczne,
- pisze referat,
- bierze udział w dyskusji,
- bierze udział w przygotowaniu wystawy multimedialnej,
- posługuje się technologiami informacyjnymi w celu poszukiwania i przetwarzania informacji.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- na potrzeby projektu analizuje i interpretuje teksty,
- bierze czynny udział w pracach projektowych,
- selekcjonuje pomysły do wykorzystania w zadaniu projektowym,
- dokonuje krytycznej selekcji źródeł,
- uczestniczy w dyskusji,
- zbiera i selekcjonuje materiały do zadania projektowego,
- pisze scenariusz wystawy multimedialnej o twórczości wybranego artysty,
- ocenia ekranizację utworu,
- ustosunkowuje się do wyводу i argumentacji autora tekstu.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- pisze referat zgodnie ze wszystkimi założeniami tej formy wypowiedzi,
- opracowuje hasło encyklopedyczne,
- tworzy wystawę multimedialną na temat wybranego artysty,
- ustosunkowuje się do poglądów zawartych w tekstach,
- prezentuje własne stanowisko.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- porównuje i ocenia efekty projektów,
- wygłasza referat w klasie,
- organizuje wystawę klasową,
- korzysta z różnych źródeł informacji, weryfikuje je, odnosi się do nich krytycznie.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie trzeciej Liceum Ogólnokształcącego nr XVIII w Krakowie

Poziom rozszerzony

I. Zasady oceniania i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.
2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: odpowiedzi ustne (obejmujące zakres trzech ostatnich zagadnień), prace pisemne, prace klasowe/sprawdziany (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą niż trzy zagadnienia partię materiału i trwające ponad pół godziny), testy sprawdzające (wiadomości i umiejętności), kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość trzech ostatnich zagadnień bez obowiązku wcześniejszego zapowiadania), samodzielnie opracowany materiał (np. referat, elementy wykładu, prezentacja multimedialna, projekt, itp.) oraz inne zadania zlecone przez nauczyciela.
3. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
4. Pozostałe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

Uczeń zobowiązany jest do zaliczenia sprawdzianów podsumowujących daną epokę oraz sprawdzianów lekturowych w terminie wskazanym przez nauczyciela.

II. Wymagania edukacyjne w poszczególnych zakresach zgodnie z PP.

Zakres I – kształcenie literackie i kulturowe

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- zna lektury ujęte w Podstawie Programowej,
- zna teksty omawiane na lekcjach,
- czyta teksty ze zrozumieniem, określa temat przeczytanego tekstu,
- przedstawia bohaterów przeczytanego utworu; podejmuje próbę ich oceny,
- rozpoznaje główne motywy, wątki, określa problematykę,
- wie, jak nazywają się osoby mówiące w różnych tekstach literackich (np. narrator, podmiot liryczny, bohater...),
- wie, co to są motywy literackie, rozpoznaje je,
- zna genezę wskazanych utworów,
- charakteryzuje kreację osoby mówiącej i adresata oraz relacje między nimi w omawianych tekstach,
- zna podział literatury na rodzaje i gatunki,
- zna ramy czasowe epoki, zna najważniejsze wydarzenia, przedstawicieli, poglądy,
- zna pojęcia opisujące epokę i zjawiska w niej występujące np. dekadentyzm, fin de siècle, modernizm, naturalizm, realizm, witalizm, franciszkanizm, mit narodowy, kultura masowa, mowa nienawiści itp.,
- wie, że jest różnica między tekstem literackim a innymi tekstami,
- przedstawia swoje wrażenia po lekturze tekstu,
- dokonuje prostej analizy i interpretacji omawianych utworów wskazanych w Podstawie Programowej, cytuje stosowne fragmenty tekstu na poparcie wniosków interpretacyjnych,
- dostrzega związki między biografią autora a dziełem,
- zna i rozpoznaje w tekstach środki stylistyczne,
- rozróżnia konwencję realistyczną i fantastyczną,
- wymienia podstawowe cechy gatunkowe omawianych utworów,
- rozpoznaje osoby mówiące w tekstach literackich,
- zna poglądy filozoficzne charakterystyczne dla omawianych epok,
- zna motywy obecne w epoce, omawia je,
- zna wzorce paratextualne obowiązujące w epoce, podaje przykłady literackie,
- opisuje najważniejsze elementy budowy i języka utworu,

- nazywa i wskazuje podstawowe środki stylistyczne, wskazuje cel ich użycia,
- zna i prosto definiuje terminy opisujące epokę np. dotyczące sztuki, architektury, filozofii...,
- zna podstawowe cechy gatunkowe omawianych utworów,
- zna różne typy wierszy,
- zna gatunki publicystyczne,
- wie, czym jest reportaż,
- rozpoznaje teksty kultury inspirowane omawianymi utworami np. *Weseła*,
- wie, czym jest aluzja, rozpoznaje je,
- wie, czym jest konwencja, rozpoznaje ją,
- wie, czym jest groteska, karykatura,
- dostrzega odwołania do historii i kultury,
- rozpoznaje esej,
- czyta ze zrozumieniem tekst naukowy, stara się go wykorzystać w interpretacji tekstu,
- analizuje ikoniczne teksty kultury.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- sytuuje omawianą epokę na tle innych, przedstawia poglądy filozoficzne,
- opisuje elementy budowy tekstu i języka utworu,
- wyodrębnia części kompozycyjne tekstu,
- odtwarza chronologicznie treść czytanego utworu,
- wskazuje zabiegi językowe użyte w tekście,
- ustala, jakie konteksty są potrzebne do zrozumienia tekstu,
- wskazuje cechy gatunkowe omawianych utworów,
- rozpoznaje różne typy liryki np. roli, apelu,
- przedstawia motywy postępowania głównego bohatera,
- porównuje działania bohaterów, dostrzega, z czego one wynikają,
- rozpoznaje toposy kulturowe, dostrzega ich ewolucję,
- nazywa wartości,
- określa problematykę utworu,

- interpretując utwór odnosi się do różnych kontekstów (np. historycznego, biograficznego),
- wskazuje przykłady mityzacji historii,
- wskazuje elementy wywołujące np. grozę, komizm, tragizm,
- wskazuje niedopowiedzenia i niedomówienia w poznanym utworze,
- zna nazwy podstawowych działów filozofii, wie, czym się zajmują,
- analizuje i interpretuje ikoniczne teksty kultury

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymogi oceny dostatecznej, a ponadto:

- formułuje wnioski dotyczące przeczytanego tekstu,
- dostrzega podobieństwa / różnice w kreacji bohaterów,
- określa motywacje postaw bohaterów,
- analizuje warstwę językowo-stylistyczną tekstu wyjaśnia związek między światem przedstawionym a językiem utworu,
- określa funkcje świata przedstawionego,
- ocenia postawy bohaterów,
- wyszukuje w tekstach cytaty potwierdzające obiektywizm i/lub subiektywizm osoby mówiącej,
- wskazuje najważniejsze środki stylistyczne zastosowane w utworach; określa ich funkcje,
- szuka inspiracji kulturowych w różnych tekstach kultury,
- podaje przykłady tekstów, w których występuje stylizacja,
- analizuje styl wypowiedzi,
- określa funkcje zastosowanych zabiegów artystycznych np. środków stylistycznych,
- analizuje i omawia wybrany film , dostrzega w nim rolę poszczególnych elementów np. ścieżki dźwiękowej, efektów specjalnych, kostiumów,
- rozpoznaje konwencje zastosowane w tekstach np. naturalistyczną, ekspresjonistyczną,
- omawia konteksty np. obyczajowy, kulturowy, historyczny, biograficzny,
- wskazuje funkcje kontekstów,
- wie, czym jest „literatura zaangażowana”,
- wyjaśnia, czym charakteryzuje się tekst naukowy.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymogi oceny dobrej, a ponadto:

- ocenia i komentuje poglądy filozofów, konfrontuje je ze sobą, dostrzega ewolucję poglądów,
- w wypowiedzi stosuje różne typy argumentów,
- dojrzałe interpretuje tekst kultury,
- dostrzega i określa sens nawiązań do wcześniejszych tekstów kultury,
- ocenia postawy bohaterów,
- ocenia zastosowaną poetykę,
- interpretuje warstwę symboliczną utworu,
- interpretuje obrazy poetyckie,
- określa funkcję środków językowych użytych w tekście,
- rozpoznaje wartości etyczne dzieła,
- określa funkcje stosowanych środków językowych,
- wskazuje w tekście środki językowe służące realizacji funkcji poetyckiej,
- w klasowej dyskusji rzeczowo uzasadnia swoje zdanie, stosując zasady etyki wypowiedzi,
- dostrzega nowatorstwo czytanych tekstów,
- omawia nawiązania kulturowe.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- samodzielnie interpretuje tekst kultury wykorzystując informacje dotyczące epoki,
- ocenia idee zawarte w tekście, postawy bohaterów oraz walory estetyczne dzieła
- poszukuje w utworze sensów nadrzędnych,
- wskazuje i określa pozakomunikacyjne funkcje języka,
- wskazuje sposoby funkcjonowania znanych motywów biblijnych i mitologicznych w literaturze i sztuce współczesnej,
- samodzielnie analizuje i interpretuje film, konfrontuje go z literackim pierwowzorem,
- ocenia zasady pluralizmu kulturowego,

- uzasadnia rolę symboli (np. przedmiotów, roślin, kolorów) w różnych tekstach kultury,
- wnioski z porównania dzieł zapisuje w formie interpretacji porównawczej,
- wyjaśnia, co jest źródłem inspiracji dla różnych tekstów kultury,
- rozważa, w jaki sposób sztuka kreuje różne toposy; odwołuje się do wybranych współczesnych dzieł filmowych lub teatralnych.

Zakres II – kształcenie językowe

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- wie, czym są funkcje języka, rozpoznaje je w tekście,
- wie, czym jest dialektyzacja, zna przykłady dialektów terytorialnych,
- wie, czym jest stylizacja i rozpoznaje ją w tekście,
- zna zasady dyskusowania,
- stara się brać udział w dyskusji,
- rozumie rolę języka jako narzędzia komunikacji,
- zna zasadę podziału języka ogólnego na język oficjalny i nieoficjalny,
- wymienia odmiany języka, wie, czym się one charakteryzują,
- dostrzega zalety i zagrożenia wynikające ze zjawiska mody językowej,
- rozumie konieczność przestrzegania zasad etyki wypowiedzi przez uczestników aktu komunikacji,
- wie, czym są styl językowy i stylizacja,
- rozróżnia style: indywidualny, typowy i użytkowy,
- wymienia rodzaje stylizacji,
- wie, co to jest styl potoczny,
- dostrzega różnice między stylami.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- rozróżnia różne rodzaje znaków,
- wyjaśnia znaczenie trzech wybranych ikonek stosowanych przez użytkowników czatów lub komunikatorów internetowych,
- wyjaśnia funkcje języka związane z aktem komunikacji,

- omawia sposoby ujawniania się funkcji poetyckiej w języku,
- podaje przykłady funkcji ekspresywnej i impresywnej języka,
- formułuje tezę do dyskusji,
- bierze czynny udział w dyskusji,
- potrafi rozpoznać w tekście odmiany języka oficjalnego i nieoficjalnego,
- wymienia i definiuje formy tekstów użytkowych,
- tworzy pisma użytkowe,
- stosuje w pismach użytkowych zasady kompozycyjne,
- wymienia przykłady zachowań typowych dla cyberprzemocy,
- omawia cechy stylów: indywidualnego, typowego i użytkowego,
- wymienia rodzaje stylizacji ze względu na stosunek do naśladowanego wzorca (pastisz, parodia, trawestacja,
- wyjaśnia, na czym polegają stereotypy,
- omawia styl indywidualny dla autora i styl typowy dla epoki,
- omawia stylizację językową,
- omawia kolokwializację,
- omawia poetyzację języka.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- wyjaśnia związek między wierszowaną formą tekstu a funkcją poetycką,
- wyjaśnia istotę „świata intencjonalnego” w tekście poetyckim,
- określa funkcję zdań podrzędnych w tekście,
- rozwija umiejętność tworzenia różnych pism użytkowych,
- w klasowej dyskusji przestrzega zasad etyki wypowiedzi i etykiety językowej,
- rozpoznaje rodzaj stylizacji zastosowanej w tekście,
- dostrzega podobieństwa między tekstami,
- wskazuje przykłady środków stylistycznych typowych dla stylu wysokiego; omawia ich funkcje,
- dokonuje analizy porównawczej tekstów.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- wie, w jaki sposób poszczególne funkcje języka ujawniają się w tekście,

- wyszukuje w wybranych tekstach przykłady kreatywności językowej w zakresie przekraczania normy semantycznej,
- rozwija umiejętność wykorzystywania wiedzy z zakresu gramatyki w interpretacji utworów literackich i tworzeniu własnych tekstów,

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- omawia rodzaje i sposób wykorzystania środków retorycznych we współczesnym dyskursie politycznym
- samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem różnych odniesień kulturowych.

Zakres III – tworzenie wypowiedzi

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- pisze prostą wypowiedź argumentacyjną,
- z pomocą nauczyciela pisze szkic krytyczny,
- formułuje tezę, hipotezę, argumenty,
- sporządza notatkę syntezującą,
- podejmuje próbę napisania interpretacji porównawczej,
- pisze krótki felieton na wskazany temat.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- pisze wypowiedź argumentacyjną,
- formułuje tezę (hipotezę) interpretacyjną, przytacza argumenty na jej uzasadnienie,
- pisząc, odwołuje się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznoliterackiego, filozoficznego czy kulturowego,
- pisze szkic krytyczny.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- pisze wypowiedź argumentacyjną świadomie ją komponując,
- opracowuje plan mowy, wciela się we wskazaną rolę (oskarżyciela, obrońcy...),
- pisze rozbudowany szkic interpretacyjny,
- tworzy rozwiniętą pracę pisemną.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej,
- tworzy wyczerpującą wypowiedź argumentacyjną,
- pisze interpretację porównawczą, zachowując wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi,
- podsumowuje rozważania,
- tworzy funkcjonalną notatkę syntezującą,
- tworzy wyczerpujący szkic krytyczny.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- tworzy wyczerpującą wypowiedź argumentacyjną z argumentami i kontrargumentami, odwołuje się do wielu tekstów kultury,
- pisze esej,
- nazywa i charakteryzuje styl różnych wypowiedzi ustnych i pisemnych,
- tworzy oryginalny szkic krytyczny.

Zakres IV – samokształcenie

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- włącza się w prace zespołu projektowego,
- podejmuje próbę napisania hasła encyklopedycznego,
- przygotowuje argumenty do dyskusji,
- odejmuje próbę napisania referatu,
- rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologiami informacyjnymi w celu poszukiwania informacji.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- angażuje się w prace projektowe zmierzające do opracowania zadanego tematu,
- pisze hasło encyklopedyczne,
- pisze referat,
- bierze udział w dyskusji,
- bierze udział w przygotowaniu wystawy multimedialnej, rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologiami informacyjnymi w celu poszukiwania i przetwarzania informacji.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- na potrzeby projektu analizuje i interpretuje teksty,
- bierze czynny udział w pracach projektowych,
- zbiera pomysły do wykorzystania w zadaniu projektowym,
- dokonuje krytycznej selekcji źródeł,
- uczestniczy w dyskusji,
- zbiera i selekcjonuje materiały do zadania projektowego,
- pisze scenariusz wystawy multimedialnej o twórczości wybranego artysty
- ocenia ekranizację utworu,
- ustosunkowuje się do wyводу i argumentacji autora tekstu.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- pisze referat zgodnie ze wszystkimi założeniami tej formy wypowiedzi,
- opracowuje hasło encyklopedyczne,
- tworzy wystawę multimedialną na temat twórczości wybranego artysty,
- ustosunkowuje się do poglądów zawartych w tekstach,
- prezentuje własne stanowisko.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- porównuje i ocenia efekty projektów,
- wygłasza referat w klasie,

- organizuje wystawę klasową,
- korzysta z różnych źródeł informacji, weryfikuje je, odnosi się do nich krytycznie.